د یادونو مقبرو کښې

(جان پري خانه)

۵

سعدالله جان برق

زۀ بیا لږ د سکول زمانې ته په شا ځم زما یو سبقي ؤ منان. نن سبا بوډا دے، د فوځ نه صوبېدار ریټائرډ شوے دے خو نن هم خپله ښځه خپله کمانډره ګڼي او ټوله ورځ په کوټو کښې نمسي لوبوي.

زمونږ به چې چوټي شوه نو زما کور د ټولو نه لرې ؤ، د منان کور لاره کښې ؤ چې د کور دروازې له به راغلو نو ورته به ئې ټک ورکړو، وئیل به ئې جان پري خانې ور لرې کړه. جان پري د هغۀ کشره خور وه ما به ورته وئیل خوار شې هغه جینۍ ده او تۀ ورته "خانه" وائې. وئیل به ئې چې خانه ورته نۀ وایم نو بیا راته د کوټې ور نۀ لرې کوي. ډېره زمانه تېره شوه، منان خو ما ووې خو جان پري هم اوس بوډۍ ښځه او د نمسو نیا ده خو چې کله چرته په مخه راشي نو ماته هغه خبره رایاده شي او زۀ ورته وایم جان پري خانې ځنګه ئې بلکې دا خبره چې زۀ پرې اوس سوچ کوم نو زما د ټول

ژوند قصه ده. زما د ناکامیو بې وسیو او تکلیفونو ټولو نچوړ دغه دے چې ما هر څۀ زده کړل خو خوشامندې مې زده نۀ کړې او چا چې دغه هنر زده کړے ؤ هغوي مزې وکړې. په عام ژوند کښې، په سیاست کښې، په صحافت کښې، په ادب کښې او شوبز کښې هم دغه د کامیابۍ کنجي ده. زمونږ غوندې کږې خُلې همېشه سُوکونه خوري ځکه چې دغه هنر مو نۀ دے زده او چا ته په خان وئیلو مو خُلۀ

ماتېږي. د ژوند په دې ویره ښاریه کښې په هر بازار کښې، هر دکان کښې، هره لاره او هر ګوټ کښې هر څوک دا طمع لري چې څوک ورته خان ووائي

د انصاف خبره هم دغه ده چې کۀ د کوټې ور لرې کول وي یا بل کار او مطلب ایستل وي نو دغه خوشامندې په کار راځي خو ما تر اوسه دا خوشامندې زده نۀ کړے شوې.

یوه ورځ راسره داسې شوي هم وو. د هلکوانې د وخت خبره ده، د پېښور درېو سینماګانو ته مخامخ یو هوټل ؤ زۀ د کوره فراري وم نو ما وې چرته نوکري کوم اول خو مې خُلۀ نۀ وازېده خو اخر مې هوټل واله ته ووې چې کۀ نوکري درسره وي نو زۀ ئې کوم. وئیل ئې بالکل، بیا ئې یو مشر شاګرد ته ووې هله دے پوهه کړه. مشر شاګرد زۀ د سړک خوا له راوستم مازیګرے ؤ، جوپې جوپې خلق ګرځېدل راګرځېدل وئیل دلته ولاړ اوسه او چې څوک راځي نو ورته وایه خان پخیر راغلې، راځئ کښېنئ چائے وڅښئ. زۀ ولاړ وم یوه شېبه مې کوشش هم وکړو خو خبره مې مرۍ نه راوته، ورو غوندې مې هوټل واله ته وکتل او ترپ مې وهل خو څادر مې هغه هوټل کښې پاتې شو. ما وې دا خو هم هغه هر کس نا کس ته د خان وئیلو قصه ده هر خړ سري ته به اوس زۀ وایم چې خان پخیر راغلئ راځئ چائے وڅښئ.

یوه واقعه راسره داسې بله هم شوې ده. مونږ ریډیو کښې وو. د بوټو حکومت ؤ، کوثر نیازي د اطلاعاتو وزیر ؤ، هسې خو هغه مولانا هم ؤ شاعر هم ؤ یوه ورځ ئې یو منظور نظر هلک چې په ریډیو کښې د سندرې وئیلو شوقي ؤ، ریډیو ته

راواستولو، خو هېڅ ورله نۀ ورتلل. زمونږ پروډیوسر ئې چې اډیشن واخستو نو فېل ئې کړو. هغه لاړو مولانا ته ئې ګیله وکړه. مولانا تُوره را خطا کړه. هغه پروډیوسر ته خو ئې صرف د بدلۍ سزا ورکړه خو مونږ یوڅو کسان ئې په ریډیو بند کړو. وئیل ئې دا پښتونستان دے. اجمل صېب، قلندر صېب، طوفان صېب او داسې نور هم بېن شول خو هغوي باندې څۀ اثر ځکه نۀ پرېوتو چې ریډیو نۀ بهر وو، صرف زما تړلې روزي وه، هغه ئې رانه په داسې ورځ وشوکوله چې وړوکي اختر ته درې ورځې پاتې وې او عېن په هغه ورځ ما نوے سائیکل صدر کښې اخستے ؤ، ځکه چې د خپل کلي او پېښور سټېشن ترمېنځه یو نیم میل ټوټه به ما پیاده وهله خو هم په هغه ورځ مې هغه سائیکل په پېښور سټېشن کښې په دېرش روپۍ تاوان خرڅ کړو. اخستے مې په دوه سوه ؤ، ځکه چې اختر راروان ؤ او ماسره ټول هست او نیست هم هغه ؤ چې سائیکل مې پرې اخستے ؤ. خبر داسې خو ډېر څۀ مونږ سره شوي دي

ځکه چې وائي د مېږي سُوړه د غم نه چړې هم خالي نۀ وي. خو مسئله دا پېدا شوه چې اوس کېږي به څۀ؟ چا راته ووې چې هم هغه د اندرشهر صراف هلک له ورشه منت زاري ورته وکړه هغه به مولانا ته ووائي او کار به دې سم شي خو خبره هم هغه راپېدا شوه ما وې کۀ دا هنر ما له راتلې نو داسې په بده ورځ به نۀ وم. ډېرې تړيسکې مې تېرې کړې اخر مې سوچ وکړو چې څۀ داسې کار پکار دے چې نۀ ئې د حکومت سره تعلق وي او نۀ پکښې د چا خوشامندې کول وي. يو سړي راته ووې چې د بيمې کار شروع کړه. د اووۀ ورځو ټرېننګ مې وکړو خو هغه اووۀ واړه ورځې زمونږ استاذ مونږ ته هم هغه سبق راکولو په کوم چې زما ژبه نۀ راوړېده. يو کتاب ئې هم راله راکړو د ډيل کارنېګي د کتاب اردو ترجمه "ميٹهے بول مين جادو هے" کتاب مې ولوستو هم هغه خبره وه. ډيل کارنېګي د دې نظريې نه باقاعده مذهب جوړ کړے ؤ او وئيل ئې چې دا د کاميابۍ دپاره ضروري دي.

يوه ورځ مې استاذ ته ووې ما وې مونږ خو دا اورېدلي دي چې رښتيا تراخۀ وي بلکې د مور خور کنځل وي نو لازمي خبره ده چې خوارۀ صرف دروغ کېدے شي او صرف په هغه ميٹهے بول کښې به "جادو" وي چې دروغ وي. د دې دروازې نه هم دوه لاس دوه پښې راووتم. په وېګن کښې ناست وم چې ناګهانه وېګن ته مطلوب الروف صېب راوختو. په ريډيو کښې پروډيوسر ؤ او زما ورسره ښۀ تعلق ؤ، بلکې هغۀ به زما ډېر قدر کولو. د مطلوب صېب نور وروڼه وو، مسعود الروف (چيف سېکرټري سرحد) او محمود الروف ډېر لوئے افسران وو، راته ئې وئيل هلکه چرته ئې. ما وې بس سړکونه کچ کوو. وئيل څۀ کار خو دې نشته؟ ما وې نۀ، وئيل ښه راځه ماسره. کوم ځائے چې نن سبا د پبلک سروس کمېشن دفتر دے، دغلته ئې بوتلم ما وې چل څۀ دے وئيل تاته پته نشته. پېښور کښې د ټي وي سنټر جوړېږي. دا د ۱۹۷۵ء زمانه وه، بو ئې تلم جميل اپريدے د ټي وي اولنے جي ايم ؤ، څۀ عجيبه غوندې ملنګ سړے ؤ. ماته ئې وئيل فلانې تاريخ له به ټي وي روانېږي او د ليکلو دپاره ئې راته څۀ څيزونه ياد کړل. ما ورته ووې چې زۀ خو دغسې بلېک لسټ يم. وئيل ئې به کنه، کۀ کله ماله ليکلے څۀ اړډر راغلو بيا به ګورو، في الحال ماسره داسې خبر نشته، شروع مې وکړه. ګړنګ نومې اولنۍ پښتو ډرامه هم زما ټېلي کاسټ شوه، هسې د ټي وي په کاغذونو کښې اولنۍ ډرامه د خالقداد اميد ليکلې شوې ده ځکه چې د هغې ريکارډنګ په کاغذونو کښې زما د ډرامې نه وړاندې شوے ؤ خو د ټېلي ويژن په چپو خوره شوې اولنۍ ډرامه هم زما ګړنګ وه چې ارباب خان پروډيوس کړې وه، هسې د ټي وي دپاره دا زما اولنۍ ډرامه نۀ وه، بلکې د دې نه وړاندې چې کله به د چکلالې د ټي وي سټېشن نه د دې صوبې دپاره کوم اووۀ ورځنے پروګرام "اغوش کوهستان" کېدو نو په هغې کښې هم زما دوه ډرامې نشر شوې وې. بس هغه ورځ وه ټي وي سره ونښتم او تر اوسه يم. په دا ميان کښې ډېر څۀ شوي دي، ډېر څۀ مې ليدلي، کتلي، اورېدلي دي چې ذکر به ئې په تفصيل سره بيل کوم.

بهـر حـال خـدائے دې ورلـه بهتـر جنتونـه ورکـړي.
مطلـوب الـروف او جميـل اپريـدي زمـا ډيـر لـوئے محسنان وو.

ډهونډ اجړے هوئے لوگون مين وفا کے موتی
يه خزانے تجهے ممکن هين خرابون مين ملين

نور بيا